

Бурят ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 306 (9138)

ДЕКАБРИН

30

СРЕДА

1959 он

Сэн 20 мүнган

КПСС-эй ЦК-гэй ДЕКАБРИН ПЛЕНУМЭЙ БАТАЛАН АБААН ТОГТООЛ— ХҮДӨӨ АЖАХЫГАА СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨН ДЭБЖЭЭЛГЫН ШЭНЭ ШАТА МҮН гэжэ манай республикын бүхы ажалшад мэдүүлнэ

Хүдөө ажыхымнай хүгжэлтын зам үргэжэнэ

КПСС-эй ЦК-гэй декабрин Пленум хүдөө ажыхы саашадань хүгжөөхө шухала асуудалнуудыг зүбшэн хэлсээд, түүхэтэ удхашанартай тогтоол баталан абаа. Олон түмэн совет арадай, эрэ тоодо манай республикын бүхы ажалшад энэ тогтоолыг хэмүй баяртайгаар хүлэжэ абаад, хэ ноирхолтойгоор танилсажа байна.

Тус тогтоолтой гүнзэггөөр танилсаха гэжэ ажалшадимнай орлодогын ехэ зүб. Яахад абаа, домогто долоон жэлэйнгээ үсэбье Советскэ Союзаймнай ажалшад хэр зэргээр бэлүүлжэ байһан тухай тэндэ дэлгэрэнгээр хэлэгдэнэ, түсөө, уялгана нэн сэхээр бэлүүлхын түлөө дугаргыгаар тэмсэһэн хүнүүдэй эрд шанга тэмсэл эли тодоор харуулагдана, түрүүшүүлэй хүдэлмэрийн дүй дүршэл тоб байса согсогдоно.

Коммунистическэ партиягаа хүлэбэрлхы хүдэлмэрилэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд, дэлгэрэнгүүдхатэй элихэлнүүдэ дуулахаа гадна, Пленумэй үндэр трибуна ээрэ гаража, өмнөдүгээр шэн дэбжээтэ хүдэлмэри тухай мэдээлэһэн үйлдэлбэрийн түрүүшүүлэй үгэнүүдэ уншаад байхад, хүн бүхэнэй сэдхэл зүрхэн баяраар билгэрангүй аяахы! Иймэ ехэ шалтанууд зүндөө бүтээгүй, харин баатар тэмсэлээр бэлүүлэгдэ ха. КПСС-эй XXI съездһээ хойшо нүгэрһэн хэдхэн жэлэй болзорго ардадай ажалшад али бүхы ажалшадимнай хүгжөөлгөд, ажалшад имхэ тэнгиллэ байдалыг айжаруулгада тон ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Нүүлэй үедэ хүдөө ажыхыда илангаяа ехэ хубилалта болоо.

Партиягаа Центральна Комитетэй Пленумын нэрэтой түрэтэйгөөр үгдэхын түлөө дэлгэрһэн бүгдэ арадай мүрһөөндэ манайшье республикын хүдөө ажыхынхид мүбшэ амжалта туйланхай. Энэ жэлдэ республикамнай гүрэндэ орооно таряа худалдаа уялгана дүүргэжэ, гүрэндэ 6,5 миллион пүүд, тэрэ тоодо түсэбһөө үлүүлэн 3 миллион пүүд орооно худалдаа. Гинхэдэ колхоз, совхозууднай 1960 ондо тарилга хэжэ үрһэн хүрэнгөөр хүсэд хангагданхай.

Тэрэшэлэн адууна малай ашгэмьшын дээшлүүлжэ, продукци хээр абадаг болохо тушаа нилээд хүдэлмэри хэлдэб. Энээнэй ашаар 1959 ондо гүрэндэ мяха, нү, үндэг худалдаа хэлэйнгээ түсэб республикамнай болзорлоон үрид дүүргэ. Нооһоншье нёдондонхонхоо сэхэр абтаа.

Республикамнай пинитингээ мала будуун, шэмэтэ, концентрироаннэ тэжээл үнгэрэгшэ жэлүүдэй хилэйгэ һураггүй ехы бэлдэһэн. Олохон ажыхуудай кукурузын баян ургаса хураага.

Амжалтануудаа тэмдэглэхын хакуугаар, мүн дутуу дунданууд туйлгаа хэлэхэ ёһотойбди. КПСС-

эй ЦК-гэй Пленум дээрэ РСФСР-эй Министруудэй Советэй түрүүлгшэ нүхэ Полянскый хүдөө ажыхы хүгжөөлгөдө тохёолдог дутуу дунда зүйлнүүд хурсаар шүүмжэлһэн байна. Нүхэр Полянскыйн тэмдэглэһэн дутуунууд манайшье республикада үзэгдэнэ. Мал ажалай продукци үйлдэлбэрилхэ талаар абаан уялгана республикамнай дүүргэггүй. Харин энэ жэлдэ үнээн бүхэнһөө нёдондонхойноо бага нун наагдаа. Республика дотор бүхыдөөшье үнэрэгшэ жэлэйхилэ бага нун абтаа.

Эдэ дутуунуудыг хараадаа абажа, партия райкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, эхин парторганизацинууд саашанхи хүдэлмэридөө шухала тобшолол хэхэ, партия ЦК-гэй декабрин Пленумэй тогтоолыг хэлбэришгүүгөөр бэлүүлхэ тушаа бодото хэмжээнүүдэ абаха болоно.

«Хүдөө ажыхын бүхы ажалшадимнайшье», гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ, «саашадаа хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхын тулада шухала эрхэ нүхэсэл мүнөө манай орон дотор бүрин байгуулагданхай. Хүн бүхэндэ мяха, нү, тоһонхой хүртэһын талаар ойрын жэлүүдтэ Америкын Холбоото Штадуудыг хүсөөд, ахижа гарахын түлөө түрүү колхоз, совхозуудай үүсхэлээр эхилһэн бүгдэ арадай хүдэлөөн улам үргэн далайсатой боложо байна. Хүдөө ажыхы хүгжөөхэ тушаа долоон жэлэй даабаринуудай болзорлоо үрид лаб дүүргэгдэхэ байһынь республикануудта, хизаарнуудта, областинуудта дэлгэрһэн социалистическэ мүрһөөн харуулна».

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ хэлэн хүдэлмэрингөө үр дүнгыг хараадаа абажа, аймаг бүхэн, колхоз, совхоз бүхэн газар таряаланнашье, мал ажаллашье продукци абаха, малайнгаа тоо толгойг олошуруула, тарилгыгаа талмайг үргэдхэхэ, ургасынь баяжуулаха, ажалай бүтээсы дээшлүүлхэ, продукцины өөрһын үнэ сэнгыг хилдаруула талаар долоон жэлэй даабарине болзорлоон үрид дүүргэгшээр хэмжээнүүдэ хараала болоно. Долоон жэлэйнгээ түсэбье болзорлоон үрид бэлүүлхын тулада барагдашагүй ехэ арга боломж колхоз, совхоз бүхэндэ бии. Тэрэнигэ хүсэдөөр элирүүлэд, зүбөөр хэрэглэжэ шадха шухала.

КПСС-эй Центральна Комитетэй Пленум «Хүдөө ажыхыгаа саашадань хүгжөөхэ тухай» тогтоол гаргаад, энэ тогтоолыг хэлбэришгүүгөөр бэлүүлжэ, ойрын жэлүүдтэ хүдөө ажыхын продукцинуудыг хэмгүй элбэгээр үйлдэлбэрилдэг болохы урлалба. Энэ урланыг халуунаар утгажа абаад, социалистическэ мүрһөө үргэн далайсатойгаар, үр эхэтэйгээр дэлгэрүүлхэ гэжэшэ колхознигүүдэй, совхозой хүдэлмэришээд, хүдөө ажыхын мэргэжлэдэй, бүхы ажалшад, партияна, советскэ, профсоюзна болон комсомолой организацинуудай зорилго болоно.

МОСКВА. Советскэ Союзай Коммунистическэ партия Центральна Комитетэй Пленум. Зураг дээрэ: Пленумдэ хабаадагшад хөөрөлдэжэ байна.

Колхознигуудай баяр

ТОРИ. (Телефоноор абтаа). Декабрин Пленум тухай хөөрөлдөөн Улэгшэн тосхондо хүнүүдэй сугларһан лэ газарта гарана. Тингэжэ манай «Красный Октябрь» колхозой гашууд КПСС-эй ЦК-гэй декабрин Пленумэй хүдэлмэри тухай радиогоор шагнажа, газетнүүдһээ ноирхон уншажа байнхай. Мүнөө Улэгшэнэй айл бүхэндэ газетнүүд саг болзортоо хүргэгдэжэ, тэдэндэ шэнэ нонин, баяр асарна.

—Хүдөө ажыхы, илангаяа колхозуудыг хайнаар хүтэлбэрилжэ, улам саашадань хүгжөөхын тула партия, правительствынгаа нимэ ехэ анхарал гаргажа байдагһан баясанабди, гэжэ колхозник бүхэн мэдүүлнэ. Тинхэдэ саашадаа улам шангаар ажаллажа, түрэл колхозоо бүри хүгжөөхын түлөө тэмсэнэ.

Колхозоймнай эрхим наалишад Гарма Дондокова, Клавдия Агафонова болон бусад энэ жэлдэ абаан уялгануудаа амжалтатыйгаар дүүргэжэ юм. Залуу аад, дүршэл ехэтэй болоһон Гарма Дондокова үнээн бүриһөө 2000 литр нү нааха уялгана декабрин 27-ной үдэр дүүргэбэ.

Коммунист-агитатор Дабаасан Бадаев колхозойнгоо хоншоотой уулзһан лэ газартаа элдэб темээр хөөрөлдөө хэдэг заншалтай. Тинмэлээ тэрэ ерэхэ жэл 100 хонин бүриһөө 100 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалха гэгһэн уялга абаа.

Тэрэшэлэн шахалганда, түлжүүлэгдэ табигданан залуу мал харууналдаг коммунистууд Нанжима Базаров, Цырен-Доржи Баяров гэгшэд зоригтойгоор ажаллана.

Б. Цыренов, колхозой гашуун.

Шэнэ амжалтада зоригжуулна

Артелимнай гашууд КПСС-эй Центральна Комитетэй декабрин Пленумэй материалнуудтай танилсажа, айхабтар ехэ баяр баясхалантайгаар дэмжэхэ зуураа, долоон жэлэй түсэбье болзорлоон үрид дүүргэхын зорилгоор дээшлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудыг абажа байна.

1960 ондо манай колхоз хүдөө ажыхын продукци элбэгээр тушаажа, 1,8 дахин ехэ нү нааха гэжэ гү, али хамта 6 мянган центнер абахаар хараалаа. Мяха абалга 1959 оной 2500 центнерһээ 3800 центнер хүртээр дээшлэхэ. Тэрэ тоодо гахайн мяхан гурба дахин ехэ болохо юм.

Гадна орооно таряанай, кукурузын, сахарай свёклын болон бусад ургамалнуудай үндэр ургаса абахын тула ехэ хүдэлмэри хэлдэжэ байна. Мүнөө колхозой механизаторнууд, малшад ЦК-гэй Пленумэй шийдхэбэрээр зоригжон, ажалайнгаа бүтээсы улам дээшлүүлнэ. Трактор, машина заһабарилгыг хараалан болзортоон дүүргэхээр механизаторнууд шийдэ. Мүнөө арба гаран трактор, 20 плуг болон хүдөө ажыхын машина, эзбсгүүд эрхим шанартайгаар заһагдаад байна.

Колхозоймнай эрхим наалишад Мария Бурдуковская, Пана Стулева гэгшэд үнээн бүриһөө сүүдхэдэ хахад пүүд нү наажа, бусадтаа жэшээ харуулна. Тугалшан Галина Лебедева найнаар ажаллажа, даажа абаан 20 гаран тугалнуудайнгаа толгой бүрин шэгнүүрыг сүүдхэдэ 800 граммээр нэмээнэ. Колхозой түрүү гахайшан Елена Гарниова даажа абаан поршоон хоншуудайнгаа шэгнүүрыг сүүдхэдэ 600 гаран нэмэхээр уялга абаа. Мал адуулагша Емельян Иванов, Лазарь Митрофанов гэгшэд буруу нуудайнгаа толгой бүрин шэгнүүрыг 700—800 граммээр нэмэхээр социалистическэ уялга абанхай.

М. Фалилеев, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой паркомой секретарь.

Үнээнһээ үдэртөө 8—9 литр нун наагдана

Намартаа хүйтэрхэ тээшэ үнээд нү шэмээ татадаг, хоһордог гэжэ урлан малшад хэлсэдэг байгаа. Зүгөөр тэдэнигэ хаха сагтань типовой дулаан байрада оруулжа, шэмэтэй тэжээл хайса үгөөд байбал, намартаа зунайхнаа дутуугүйгөөр нун гараха гэжэ түрүү наалишад дүй дүршэлһөө элирүүлэгдэхэй.

«Дружба» колхозой Болдог, Улаанган гэжэ газарта байрладаг наалин фермынхид үнсэдэйнгээ нү шэмэ дээшлүүлхын тула шармайн оролдожо байна. Октябрин эхээр бүхы наамхай үнээдэ дулаан байрада оруулаад, элэһко, үбнэ,

галха таряанай зүйл тухай рационароор элюулжэ эхилэһэн.

—Игэжэ зунай нарануудайхнаа дутуугүйгөөр нун наанабди. Үдэртөө үнээн бүриһөө 8—9 литр нун наагдана, гэжэ фермын бэрхэ наалишад Цэндэмэ Бадаева хөөрэнэ. Эндэх наалишад байгша оной 11 барын туршада үнээн бүриһөө 1377 литр нун наанхай. Нүхэд Ц. Бадаева, М. Будаева, Б. Доржидова, Т. Бадаева, Ж. Лыгденов болон бусад наалишад КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шийдхэбэринүүдэ ажалай бэлэгүүдээр утгажа байна.

Закамен. С. Аюшеев.

М. Гармаева.—3000 литрын түлөө (2-дохин нүөр).
А. Ткач.—Закаменск город ургана (2-дохин нүөр).
А. Мантаев.—Олондоо хүндэтэй ажал (3-дахин нүөр).
Б. Жамбалов.—Анхаралда абахаар асуудал (3-дахин нүөр).
Г.Ц. Санжиев.—Оронгын залуушуулай омогорхолто хэрэгүүд (3-дахин нүөр).
М. Петушинов.—Совет хүнэй бэын элүүрыг хамгаалха (3—4-дахин нүөрнуудта).
МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР (4-дахин нүөр).
ХИЛЫН СААНААА (4-дахин нүөр).

Хүдөө ажыхын ажалшад дашалхы программа

ЛЕНИНГРАД, декабрин 27. (ТАСС). Волосковскэ районой «Ленинский путь» колхоз областин эгээн томо ажыхуудай нэгэнин юм. Энэ жэлдэ тус колхоз хүдөө ажыхын эдлүүрин газарай 100 гектар бүридэ 670 центнер нү, 65 центнер мяха абаан байна. Колхозой жэлэй олзо доход 4 миллион гаран түхэриг болоно.

Мал ажалай, таряан ажалай хүдэлмэриг үргэлжэдэнь оньожоруулһанай ашаар эндэ продукцины өөрһын үнэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 30 шахуу процентээр доошолоо.

Колхозой түрүүлгшэ, СССР-эй Верховно Советэй депутат, Социалистическэ Ажалай Герой Ф. А. Иванов КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой анхаралтайгаар танилсаһанай һүүлээр ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрөлдэхэ зуураа, ингэжэ хэлэбэ:

—Энэ документ ороной хүдөө ажыхын ажалшад ажал-ябуулгын дайшалхы программа болоно. Манай колхоз долоон жэлэй хоёрдох жэлдэ хүдөө ажыхын эдлүүрин газарай 100 гектар бүридэ 720 центнер нү, 80 центнер мяха абажа, 1963 ондо гэжэ харааладан даалгабаряа дүүргэхэ байна. Мал ажаллаа саашадань хүгжөөхын тула тэжээлэй база бидэ бэхжүүлнэбди. Клевэр тарилгыг 1,5 дахин үргэдхөөд, олон жэлдэ удаагаар хэрэглэгдэхэ культурна бэлшээри 70 гектар дээрэ байгуулабди. Тэрээнэ эрэхэ жэлдэ 240 гектар хүртээр үргэдхэхэ, кукуруза, корнеплод болон бусад ногоо тарилгаа үргэдхэхэ, үнээн бүридэ 12 тонноһоо доошэ бэшэ эрхим шанартай силос дарахад. Манай колхоз долоон жэлыг табан жэл соо дүүргэхэ юм.

Соломо хонишоной дүй дүршэлыг халан абаа

ОЛЬГИНСКОЕ ТОСХОН (Ставрополин хизаар), декабрин 28. (ТАСС). Кочубеевскэ районой Сталиннай нэрэмжэтэ колхозой солото хонишон И. Н. Малашенко КПСС-эй ЦК-гэй Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Тэрэндэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо. Эдэ мэдээсэлнүүдэ дуулаһан нотагаархынинь сэхэр байрлаа.

—Хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо ёһотой хүндөө олгогдоо. Манай Иван Никитович баян дүй дүршэлөө олон зуугаад хүндэ дамжуулан үгэдэг байна, гэжэ Малашенкын һурагша мүнөө колхозой ахалагша хоншон И. Н. Шарлай хэлэбэ.

Нэрэзшье түрүү хонишоной дүй дүршэл колхозой бүхы бригадануудта дэлгэрэнхэй. Эхэ хониной бүхы отарануудта хонид богон болзор соо оло түрүүлэгдэнэ. Тинмэ отарануудай наймандань энэ жэлдэ хонид хоёрдохоо түрүүлэгдэжэ, 6 мянга гаран хурьган абтаа. Энээнэй ашаар эрэхэ зүн колхоз 240 центнер хурьганай найн нооһо абаха байн. Тинмэлээ продукцины өөрһын үнэ нилээд хилдаржа үгэхэ.

Үнгэтэ металл хайлуулха, нефть абаха, химическэ промышленностин шухала шухала продукцинуудыг үйлдэлбэрилхэ түсэбэй үлүүлэн дүүргэгдэһэн тухай

СССР-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхэ Центральна статистическэ управленин мэдээсэл

КПСС-эй XXI съездын, КПСС-эй ЦК-гэй июнин Пленумэй (1959 он) үүхэтэ шийдхэбэринүүдээр зорилгоһон СССР-эй үнгэтэ металлургиин хүдэлмэрилэгшэд долоон жэлэй даалгабаринуудыг амжалтатыйгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрһөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, шухала шухала үнгэтэ металлнуудыг 1959 ондо хайлуулан гарха түсэбөө болзорлоон үрид, декабрин 27-до дүүргэ.

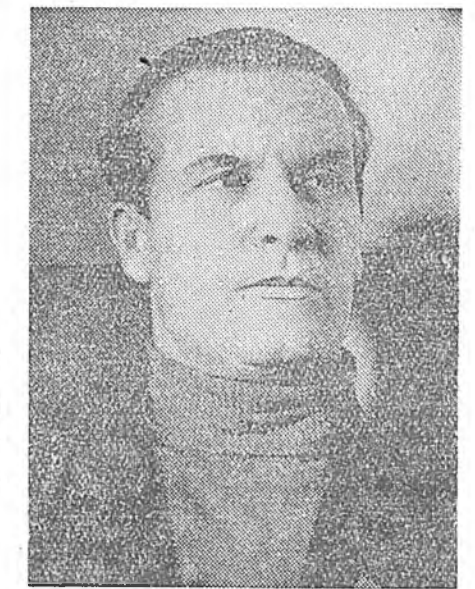
Жэлэй дүүрэтэр нилээд ехэ хэмжээнэй сээр ээд, туулган, сайр, никель, кобальт, сагаан туулган, цингэнэй унан болон бусад үнгэтэ металлнууд түсэбһөө гадуур хайлуулан гаргагдаха байна.

Нефтин промышленностин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXI съездын үүхэтэ шийдхэбэринүүдэ болзорлоон үрид дүүргэхын түлөө тэмсэн, социалистическэ мүрһөө дэлгэрүүлһэнэйнгээ ашаар 1959 ондо нефть абаха түсэбөө болзорлоон үрид, декабрин 27-до дүүргэ.

Түсэбһөө гадуур миллион хахад үлүүтэй тоно нефть абаха юм.

КПСС-эй ЦК-гэй майн Пленумэй (1958 он), КПСС-эй XXI съездын шийдхэбэринүүдэ бэлүүлэн, химическэ промышленностин хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрһөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар химическэ промышленностин шухала шухала зүйлнүүдэ 1959 ондо үйлдэлбэрилхэ түсэбөө болзорлоон үрид дүүргэ. Каустическэ содо үйлдэлбэрилхэ түсэб декабрин 25-да, минеральна үтэгжүүлгэ—декабрин 23-да, автомобиллины покрывка—декабрин 20-до, хэмэл болон холимог утайна, холимог дабирхай, пластическэ зүйлнүүдэ—декабрин 27-до, мылэ шаналгада хэрэглэгдэхэ холимог тоһолиг кислота—ноябрин 30-да дүүргэгдэ.

КПСС-эй Министруудэй Советэй дэргэдэхэ Центральна статистическэ управлени.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лениной орденто Бурядай гүрэнэй оперо, балетэй театрын главна уран зурааша, РСФСР-эй арадай урал зурааша А. Тимин.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лениной орденто Бурядай гүрэнэй оперо, балетэй театрын артистка, РСФСР-эй арадай артистка Н. Петрова.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ажалай Улаан тугай орденор шагнаһан уран зохиолшо Чимит Пыдендамбаев.

СОВЕТСНЭ БАЙГУУЛАЛТА

Һунгагшадайнгаа захяа дүүргэхье оролдонобди

Партийн XXI съездын табиган заабаринуудыг дүүргэхын түлөө оролдон, манай Советэй гүйсэдком зарим тэдм эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа эхилээ. Культурна байгууллаалтын, ажахын шухала шухала асуудалууд сессн дээрэ үе үе болоод зүбшэн хэлсэгдэж, тодорхой хэмжээ-ябуулангууд хараалагдан бэсүүлдэгдэнэ.

Ажалшадтай холбоо барисаагаа бэхжүүлхын тулада горьтой юмэ хэгдээ гэжэ тэмдэглэхээр. Депутатууднай һунгагшадтаа уулзажа, тоосоогоо хэнэ. Депутат Р. Д. Новокрещенный Сухой Ручей гэжэ тосхойно ажалшадта ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөржэ үгөө. Советэй депутат Ф. А. Сафонов культурна байгууллаалтын асуудлаар хэгдэлэн хүдэлмэри тухай тоосохо зуураа, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохын тула нүүлэй үедэ хэгдэлэн хүдэлмэрин дурдаба. Энэ жэл Ара Хэрэтын сомсоветэй харьяата нотагуудта барилгын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаа, медицинск пункт эмхидхэгдээ. Депутатуудай хүтэлбэри дор эхин һургуулин байшан баригдажа эхилэнхэй.

Бүрэдэй АССР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр П. Ф. Синицын һунгагшадтай захяа заабаринуудыг, һанаажа дурдалхуудыг дүүргэхын тула ямар оролдолго гаргажа байһан тухайгаа тодорхойгоор хөөрбэ.

—Үнгөрөөш хабар болоһон һунгуулин урда тээхи сугланууд дээрэ һунгагшадтай зааһан дутагдалуудыг усадхан зайсуулхын тулада горьтой хүдэлмэри ябуулбади. Мал ажалай фермэнүүдэй дэргэдэ культбазанууд баригдаа, олонхи

тосхонуудта электрын гэрэл оруулагдаа. Сомсоветэй гүйсэдком, саг үргэлжын комиссинууд һунгагшадтайнгаа культурна ажаһуудалай эрилтэ хангахын тула шэнэ магазин, библиотекэнүүдыг нээгээ. Ажалшадтай гэр байра заһабарилжа, ясли ба сад нээжэ, гэрэй эзэн эхэнрүүдыг нинтын хүдэлмэриндэ олоор хабаадуулга болообди.

Гэбшье зонхой эрилтэ хангаха хэрэгтэмэй ехээн дутагдалууд бин байһаар. Энээн тушаа һунгагшад тон зүбөөр тэмдэглээ. Мүнөө болотор тосхондомнай ёһотой һайн клуб, библиотекэ үгы байна. Тинхэнэ залуу һунгагшад ерэхэ жэлдэ нэнэ клуб бариха эрилтэ табиба. Мүн худалдаа паймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэринэ һайжаруулжа хэрэгтэ анхрал ехээр хандуулагдаа. Мүнөө байгаамагазин, ларегууд ажалшадтай эрилтэ хүсэд хангажа шаданагүй.

Жэл бүри һунгагшадтай олошоржо байһан ушар шэнэ һургуулинуудыг бариха эрилтэ табина. Энэ талаар сомсоветэй гүйсэдком бага бэшэ хүдэлмэри хэбшье, үшөөл хүсэлдүүлжэ шалаагүй байһаар.

Нинтын журам эдбэгшэдэй тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула депутатудай үүсхэлээр нүхэдэй сүүдүүд байгуулагдаа. Арадай дружинны гэшүүдээр үйлдэбэрин түүрүүд, сомсоветэй эдбэгшэд оронхой. Мүнөө тэднээр ёһотой социалистическэ гурим байгуулыг оролдоно. Саашадаа энэ хүдэлмэрэз улам үргэнөөр эмхидхэжэ үлгатай.

Н. Куртошин, Бичурын аймагтай Ара-Хэрэтын сомсоветэй гүйсэдкомой түүрүүлгшэ.

Олониитын эдэбхи үүсхэл толгойлхо

Ажалшадтай депутатуудай нотагай Советүүд үргэн нинтэ зонхой эдэбхи үүсхэлдэ түшгэлэн, шухала шухала асуудалуудыг шидхэхэ ехээн арга боломжотой. Ушарын сомоной, сельскэ Советүүдэй гүйсэдкомууд арад зонтой нягта холбоотой байдаг, нотагайнгаа эрхэ байдал һайса мэдэлэг. Энэ талаар манай Ново-Селегинскийн сельсоветэй гүйсэдком депутатуудтаа хамта нилээд хүдэлмэри хээ. Сельсоветэй депутатууд һунгагшадтаа саг үргэлжэ уулзажа, захяа заабаринууд, дурдалхуудын хараадаа абажа, хүдэлмэрэз эмхидхэдэг юм. Тинхэдэ саг үргэлжын комиссинуудай үүргэ дээшлүүлхэ тушаа онсо анхрал хандуулагдаа.

Энээнине нэгэ багахан жэшээ дээрэнхэ харуулмаар.

Хэдэхэн жэлэй саада тээ Сэлэнгын аймагтай түб тосхон—Ново-Селегинск задагтай зайдан, гэр байрануудаар хоморшог байһан юм. Тинхэнэ тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохын зорилгоор ажалшадтай депутатуудай сельскэ Советэй гүйсэдком, мүн депутатуудыг горьтой хүдэлмэри хээ.

Республика дотороо дэлгэрһэн гурбан жэлэй соёлой довтолгодо оролсоходоо сельсоветэй депутатууд энэ асуудалыг сессн дээрээ зүбшэн хэлсэжэ, түсхэй түсэб баталан абаһан байна. Тингэдэ хараалхан хэмжээ-ябуулангууд бодото хэрэг дээрнэ бэсүүлхын тула үргэн нинтэ зоннин, ажалшадыг элсүүлжэ эхилээ нэн. Энэ шухала хэрэгтэ депутатууд, саг үргэлжын комисснн гэшүүд өөһэдөө эдбэгшэдтэйгээр хабаадаа юм. Тэднэй үүсхэлээр барилгын хүдэлмэринүүдэ түргэдэхын тула олон хүнэй хабаадалгатайгаар воскрешигүүд үнгэргэгдэдэг болоо. Культурна ажаһуудалай комисснн гэшүүдэй үүсхэлээр 2 сээрлнг байгуулагдажа, 9 мянган элдэб модон һуулгагдһан байна. Үнгэрһэн жэлдэ тосхойной стадион шэнээр заһабарилгадаа.

Тэрэшэлэн соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай гэр байранууд олоор баригдаа. Ерэхэ жэлдэ энэ хүдэлмэри үргэлжлүүлэгдэхэ юм. Олонинтэтэй холбоо барисаатайгаар ажаллаа эмхидхэбэл, Советэй ажал хүдэлмэри урагшатай байха гэжэ дүй дүршэл харуулна.

Д. Жамбалов, Ново-Селегинскийн сельсоветэй депутат. Сэлэнгэ.

Закаменск город ургана

Закаменск—республикынай залуу город. Эндэ жэл ерэхэ бүри олон дахар байрын гэрнүүд, промыслена үйлдэбэрин байшанууд олоор ашгалалдаа үгтэнэ. Барилгын энэ ехэ хүдэлмэри Зэдын комбинатай барилгын управленин хүдэлмэриншэдэй хүсөөр бүтээгдэнэ. Тэдэ барилгашад үйлдэбэридөө шэнэ арга үргэнөөр хэрэгдэжэ, даажа абаһан хүдэлмэрэз һайн шанартайгаар бүтээдэг болохой. Управленин долоон жэлэй түсэбөөр ажа-

Коллектив сооһоо шалгарагшад

Коммунистическэ ажалай коллектив, бригада, ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мурсысөөн хаа хаанагүй үргэдэжэ байна.

Улан-Удын судна бүтээдэг заводто коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө юэнэ бригада тэмсэнэ. Еким Киргизов түүрүүтэй хабсаргагшад, Михаил Рандиний хүтэлбэрилдэг станочнигууд энэ хүндтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө. Залуушуулһаа бүридһэн эдэ бригадануудта үдэрһингөө даабари дүрбэлдэггүй хүн байхагүй. Коммунистическэ ажалай хоёр бригада хоорондоо мурсысэжэ, амжалтайгаар хүдэлмэрилнэ.

Элэ хоёр бригада продукцы үйлдэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб болзорлоон хоёр нара урьд дүүргэдэ, мүнөө 1960 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ байна. Ажалайнгаа эмхидхэл һайжаруулжа, бүтээсэ ехэ-тэйгээр хүдэлмэрилдэг дээрһэнэ нүхэд Рандин Киргизов хоёр «Росси Федераци дотор социалистическэ мурсысөөндэ шалгарагшад» гэгһэн тэмдэгээр шагнагдаа.

Улан-Удын пишекторг, эдээ хоолой зүйлүүдэ худалдадаг городой бүхы магазинууд үүгэдэй бэлдүүдэ наймаалһан үнийнэй. Мүн тиним бэлдүүдэ наймаалһа хоёр киоск декабрийн 31-һээ эхилэн Ре-

Малшадтаа концерт харуулна

Уланай хүдөөгэй клубай совет хирэ болоод лэ малшадтай байрада ошожо, концерт харуулжа, шэнэ газетэ, «дайшалхы хүүдэл», «Сахилгаан» газетэ гаргажа байха зорилго урдаа табинхай. Долоон хуһнөө бүридһэн клубай агитбригадинхид һаяхан малшадта ошожо, концерт харуулжа. Кон-

Анатолий Шигаевтай даадаг селсарынүүдэй бригада энэ жэлэй хадһаа хойшо коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхье оролдоһоор. Энэ мурсысөөндэ хабаадалсахаа урьд тус бригадинхид гансал халаанайнгаа даабари дүүргэдэ, продукциин шанарта баялшье сэхэ анхрал табигдгүй байһан юм.

Мүнөө тинхэхээ болёод, гансахан эрхим шанартай продукци гаргаха зуураа, халаан бүхэнэйнгөө нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Бригадын гэшүүд сүлөөтэй сагтаа кино, театрта ошолог, ном, газетэ, журнал уншадаг болохой. Нүхэр Шигаев мүнөө индустриальна техникумдай дүрбэлхн курсда һурана, бэшенинн үдэшин һургуулида абадаг. Мүн заводойнгоо нинтын хүдэлмэридэ эдбэгшэдтэйгээр хабаадалсана.

Зураг дээрэ: бригадир А. Шигаев сүлөөтэй сагтаа үнхэдтөө газетэ уншажа байна.

Д. Балдановой фото.

Шэнэ жэлэй бэлэгүүд

Улан-Удын пишекторг, эдээ хоолой зүйлүүдэ худалдадаг городой бүхы магазинууд үүгэдэй бэлдүүдэ наймаалһан үнийнэй. Мүн тиним бэлдүүдэ наймаалһа хоёр киоск декабрийн 31-һээ эхилэн Ре-

волюцин талмай дээрэ нээгдэхэнэ. Шэнэ жэлэй урда тээ арад зонхой захилаар эдээ хоолой зүйлүүдэ худалдаха газарнууд 2-дохн, 3-дахн, 6-дахн, 10-дахн магазинуудта эмхидхэгдэбэ.

В. Тараскин.

Баргажан.

А. Ткач.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд лекци уншана

Улан-Удын ажалшадтай депутатуудай городской Советэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд городой хүн зондо элдэб темээр элидхэл, лекци уншажа байдаг.

Зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхад горсоветэй гүйсэдхэхэ комитетэй түүрүүлгшын орлоно Василий Данилович Минеев илангаа эдбэгшэдтэйгээр хабаадалсана. Энэ нүхэр өөрынгоо коллективэй хүдэлмэрилэгшэдэ ороонингоо дотоодын болон гадаадын байдалай һонинуудтай танилсуулһаа гадна, мүн городой бүхы районуудаар ябажа, элидхэл, лекци хэлэг байха юм. Никита Сергеевич Хрущевый СНА ошожо ерэнхэй дүнгүүд тухай, СССР-эй арадай ажахыг хүгжөөхэ

долоон жэлэй түсэб тухай элидхэлүүд, тэршэлэн уласхоорондын байдал тухай хэдэн лекцинуудыг мяханай консервын комбинатай, «Россия» гэжэ олзоборилгын артелиин, ПВЗ-гэй, 8-дахн магазинай, ангай совхозой болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ энэ жэлэй һүүлшын хэдэн һарануудай турша соо уншаа. Байгша ондо нүхэр Минеев хамта хорёод элидхэл, лекци уншаһан байна.

Тэрэшэлэн городской Советэй гүйсэдхэхэ комитетэй бусад хүтэлбэрилэгшэд—К. В. Гурьянов, С. М. Хабалов гэгшэд мүнөө жэлдэ үсөөн бэшэ элидхэл, лекцинуудыг городой ажалшадта уншаба.

Ц. Будаев.

Айл бүхэн газетэ захинхай

Шэнэ жэлһээ эхилжэ абахаар газетэ, журналнуудыг хүн зон олоор захиба. Хэблэл тарааха хүдэлмэринэ Сагагын «Байкал» холхозой партийна эхин организаци (нүхэр Ванчиков) илангаа шадамаараар эмхидхээ. Эндэ айл бүхэн газетэ захинхай. Жэшэнь, малшан Ханда Цыжигитова «Бурят үнэн»,

«Закаменская правда» газетэнүүд, «Крестьянка» журнал, үхибүүдтэ «Пионерская правда» жэлээр захяа. Тэрэшэлэн Ханда Цыренова хэдэн газетэ захиха. Зоной дунда хэблэл тарааха хэрэгтэ Д. Тарбаев, Д. Гармаев гэгшэд эдбэгшэдтэйгээр хабаадалсана. Очиров.

Гүрэн түрын удхашанартай хэрэг

Коммунизм байгуулгын алдарта түүхэдэ 1959 он — долоон жэлэй түрүүшын жэл алтан хувданаар бэшгэдэхэ юм. КПСС-эй XXI съездын хараалһан асарн ехэ зорилгонуудыг бэсүүлдэн, манай ороной хүдэлмэриншэн анги, хүдөөгэй ажалшад, советскэ нителгын экономико, наука болон соёл культураа хүгжөөлгөдөө шэнэ, гайхамшата амжалтануудыг туйлаа.

Коммунизм байгуулгын гайхамшата зорилгонуудыг хараалжа зуураа, КПСС-эй XXI съезд халаа оронойнгоо бээс хамгаалха хүсэ шадальсэ бэхжүүлхэ гэшээ саашаадашье шухала зорилгомнай гэжэ зааһан байна. Оронойнгоо бээс хамгаалха хүсэ шадальсэ бэхжүүлхын тулада парти, правительствомнай үдэр бүрин анхрал оролдолго гаргана. Парти, правительствомнай эгээд нинтэ олон зоной хабаададаг ДОСААФ-эй—авиаци, арми болон флотто туһалха һайн дуранай бүлгэмэй ажал-ябуулгыг үдэр бүри хүтэлбэрилжэ, залан ударидажа байдаг.

Оронойнгоо бээс хамгаалха хүсэ шадальсэ бэхжүүлхэ зорилготой бүлгэмэй эмхнүүд партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой болон нинтын бусад организацинуудай хүтэлбэри дор, тэдэнтэй нягта холбоотойгоор ажаллаха ёһотой гэжэ СССР-эй ДОСААФ-эй Устав дотор бэшгэлэнхэй.

Партийна организацинуудай хүтэлбэри дор ажаллан, авиаци, арми болон флотто туһалха һайн дуранай бүлгэм манай республика дотор арад-зонной дунда тон ехэ хүндтэй болонхой. Энэ юун

Э. МАГУНОВ, КПСС-эй Бурядай обкомой секретарь

дээрһэнэ харагданаб гэхэдэ, гансахан нүүлэй хоёр жэл соо ДОСААФ-эй 30 мянга гаран хүн ороһон байна.

Энэ бүлгэмэй эмхнүүд элдэб түхээрлэгнүүдээр, ээр зэбсэгүүдээр нилээд хангагдаа. Арад зонхой хүсөөр, гэшүүдэй түлбэрин мүнөөр, мүн ажахын организацинуудай туһаламжаар парашюдаар нүрэхэ үндэр аранга, 8 сагаалса буудалах газар, техникескэ элдэб кружогуудай, курсануудай хүдэлмэринхэ 30 гаран класс түхээрлэгдэ, олон шофернууд, мотоциклистууд, радиотехнууд, парашютистууд, авиамоделистууд олоорос һургатдаа.

Олон тоото жэшээнүүд дээрһэнэ харахад, ДОСААФ-эй ажал-ябуулгыг партийна, советскэ органуудай саг үргэлжэдөө хүтэлбэрилжэ, залан ударидажа байһан газарта ороноо хамгаалгын хүдэлмэридэ һайн һайн амжалтанууд туйлагдаһан. Жэшээхэл, КПСС-эй айкомой, партийна эхин организацинуудай холодоо анхралаа табиха, али болохоор туһалжа байдагтай ашаар Баунтын, Кабанскийн, Закаменай, Железнодорожно, Советскэ, Октябрьска районуудта ДОСААФ-эй хүдэлмэри аялаа һайжараа.

Улан-Удэ городой Октябрыска районой ДОСААФ-эй эмхнн хүдэлмэринэ жэшээ болгон харуулжа. Партийна айкомой бюро дээрэ, рай-

оной Советэй гүйсэдкомой заседани дээрэ энэ: хүдэлмэрин ямараар ябажа байһан тухай партийна эхин организацин секретарьнуудай, предпритийн хүтэлбэрилэгшэдэй элидхэл шагнагдажа, ДОСААФ-эй эмхнүүдтэ бодото туһаламжа үзүүлэгдэжэ байдаг.

Партийна, советскэ, ажахын эдбэгшэдтэй суглаан, зүблөөнүүд дээрэ үгэ хэлэхэдэ районой хүтэлбэрилэгшэд ороноо бэхжүүлгын хүдэлмэридэ, энэ талаар табигдһан зорилгонуудта заатагүй анхрал хандуулдаг, холо захяа заабари үгэжэ байдаг заншалтай. Ямаршье юумэндэ хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдн жэшээ харуулжа гэшээ ехээн удхашанартай байдаг. Агаарай довтолгооно бээс хамгаалжа заабаринуудта арад зонинэ һурагхын, энэ шухала хэрэгтэ онсо удхашанар олгохын тулада райгүйсэдкомой түүрүүлгшэ нүхэр Дронов нэгэ бүлэг хүүнүүдэ даажа абаад, тэдэниг өөрөө ПВО шудалуулжа байдаг.

ДОСААФ-эй хүдэлмэринэ һайжаруулхын тулада, мүн КПСС-эй Советскэ райкомой секретарь нүхэр Назимова, Железнодорожно райкомой—нүхэр Курдюков гэгшэд мүн лэ ехээн оролдолго гаргана.

КПСС-эй айкомой холоо анхралаа табиха, туһалжа байдагтай ашаар Баунтын аймагта ДОСААФ-эй хүдэлмэри һайнаар ябуулагдаһан. Элдэ хуулин наһа гүйсэлэн хүнүүдэй 50 процентн ДОСААФ-эй гэшүүд юм.

Ажалаа һайнаар ябуулжа бай-

даг ДОСААФ-эй эмхнүүд республика доторнай олон. Зарим газарта хүдэлмэриншэдэй 70—90 процентн энэ бүлгэмэй гэшүүдэ орожо, элдэб кружогуудта нуралсажа байдаг.

Тингэбшье олохон аймагуудта ДОСААФ-эй эмхнүүдэй хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэе хангажа шадлахгүй, һанаһанда хүрэхгүй байна. Хэдэ хэдэн аймагуудта, олон предприти, колхоз, совхозуудта хүнүүдэ ДОСААФ-эй бүлгэмдэ гэшүүн болгожо оруулжа, ПВО-гэй заабаринуудыг шудалха, нормо тушааха, техникескэ мэргэжэлтэдыг һураха, спорт хүгжөөжэ хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдаһан. Илангаа Тарбагатайн, Түнхэнэй, Торини, Занграйн, Байкало-Кударын аймагуудта ехээн дутагдалууд бин. Эдэ аймагуудта хүнүүдэй оройлоод 15—20 процентн ДОСААФ-эй гэшүүдтэ оруулагданхай. Эдэ аймагуудта мүн элдэб техникескэ мэргэжэлнүүдтэ хүнүүд үсөөнөөр һурагдана, юрэнхидөө энэ хүдэлмэри ёһотой ябуулагдаһангүй. 1959 оной эхээр КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой бюро аймаг дотороо ороноо бэхжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулжа тухай дэлгэрэнгы шидхэдбэри баталан абаад, тэрэнэ яажа бэлдүүлхэ тухай саашан бодожо үзөөгүй. Тингэжэ эмхидхэлэй хүдэлмэрин ябуулагдаагүй, хиналта, шалгалтын хэгдээгүй, эрилтэ табигдаагүй байһан дээрһэнэ тэрэ шидхэдбэри дүүргэлдгүй, минн саарһан дээрэ үлэшөө. Тинхын саана партийна айком ДОСААФ-эй айкомой түүрүүлгшэ хүдэлмэринөө гаргаад, хахад жэл тухай саг соо орондон хүчинэ табингүй байһан юм. Иимэрхүү ба-

римтанууд мүн Хорини, Прибайкалин, Зэдын болон бусад зарим аймагуудта үзэгдэнэ.

Энэ шухала хүдэлмэрэ зарим партийна организацинуудай маргана тухай бусадшье баримтанууд гэршэлнэ. 1957 ондо болоһон ДОСААФ-эй республикын эдбэгшэдтэй Хандагала дотор саашааа ороноо бэхжүүлгын, спортын хүдэлмэринэ хүгжөөхын тулада материально-техникескэ база байгуулха хэрэгтэ ехэ анхрал хандуулагдаа нэн. Тингэбшье олон аймагуудта энэ шухала хүдэлмэри ябуулагдаагүй. Сагаалса буудаха газарнуудыг бэлдэхэ асуудал шидхэгдээгүй, шофернуудыг, мотоциклистуудыг, радиотехнуудыг һураха классууд, мастерскойнууд түхээрэгдээгүй.

Агаарай довтолгооно бээс хамгаалжа заабаритай хүн зонинэ танилсуулжа тушаа ажахын организацинуудай, эмхи зургаануудай, колхозуудай олон хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абаһагүй, хамгаалгын бүлгэмүүдэй хүдэлмэрээр һонирхоһонгүй, энэ шухала хэрэгтэ тооногүй. Республика дотороо түрүү гэжэ тоологдодог шэлэй, модоной заводтадгашье, мүн Онохой модоной комбинатта сагаалса буудаха газар түхээрэгдэнгүй. Шэлэй, модоной заводто хүдэлмэриншэдэй оройлоод 10-аад процентн ДОСААФ-эй гэшүүдтэ оронхой. Энээнэй шалтаган юуб гэхэдэ, эдэ предприти-нуудай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд ДОСААФ-эй хүдэлмэрин удхашанарыг хүсэдөөр тооногүй.

Комсомолой организацинуудай али тухай эдбэгхи үүсхэл гарганаһаа энэ хүдэлмэрин ябаса дулдыха байна. Энэ хэрэгтэ комсомолой организацинууд хам

3000 литрын түлөө

Манай Бүрдэнэй фермын һаалшад долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэсүүлхын түлөө шармайн оролдожо, үнгэрһэн 11 һарын туршада бүхы фермээрэ үнэн бүрнөө дунда зэргээр 2212 литр һу һаагаа.

Эндэхн түрүү һаалишад бүришье һайн амжалта туйлаһай. Жэшээхэдэ, үннэй, дүршэл ехэтэй һаалишад нүхэд Н. Ванчикова, Д. Занданова, Д. Дабеева, Н. Занданова, Д. Жигмытова гэгшэд үнэн бүрнөө 2200—2600 литр һу һаагаа. Түрүүшүүлэй тоо улам олошоржо байна.

Би өөрөө һаалишанаар түрүүшынгээ жэлдэ хүдэлжэ байбашье, ажалдаа түрүү һаалишадтай дүй дүршэл хэрэглэжэ, зарим тэдм амжалта туйлааб. Фермын бэрхэ һаалишад—хүн нүхэдн Н. Ванчикова, Д. Дабеева, Д. Жигмытова намда ехэ туһа хүргөө. Энээнэнь ашаар үнгэрэгшэ 11 һарын туршада өөрынгөө даажа байһан үнэн бүрнөө 2640 литр һу һаагаа.

Тинхэдэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ үнэн бүрнөө 2700 литр һу һааха гэгһэн социалистическэ уяла абаа нэм. Харин мүнөө 11 һара 20 дүрэй туршада энэ уялгала үлүүлэн дүүргэб. Өөрынгөө ажалайн багахан бэлэгтэ алдарта партийна ЦК-гэй ээлжэтэ Пленумэй тогтоолодо харуог болгон, саашаа бүрн эхэ амжалта туйлахаар шиддэб.

Тингэдэ өөрынгөө ажал хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэ хүсэлэнхэй.

Намда 14 үнэд даалгагдажа үгтэнхэй, тэдэнэймни 12 мүнөө һаалгана.

Үнэдэймни зариманнин шэргэхэ дүтэлэнхэй. Илангаа үсөөдье хана сагтан шэргэхэ, зоотехникескэ хэмжээ-ябуулангуудыг наринаар бэлдүүлжэ, һайнаар эдэлүүлхэ, харууһалха хэрэгтэ илангаа ехэ анхрал хандуулагдаб. Юуб гэхэдэ, энээнһээ һу һаалга нилдэгдэхээр дулдыхадаг бшуу. Мүнөө бизэ һаамхай үнэн бүрнлэ 3 килограмм үбнэ, 8 килограмм дэбтээн, буйлуулһан һолоомо, 25 килограмм силос, һаагдаһан һуһнэй литр бүхэндэ 400 грамм тарья талхнай зүйл эдөөлүлдэб.

Үнэдэйнгээ дэлэнгыг һааха бүхэндөө һайса эльбэжэ, нилдхэжэ, шабхажа, һу үлөөхгүйн тула оролдогдоби. Һаахынгаа урда дэлэнгынь заабол бүлөөхн уһаар угаагаад, сөбөр аришуулаар аршаха гэшэ тон ехэ удхашанартай. Би үнэдэйнгээ зан абаринэ һайнаар мэдэхэ болохой. Тинмэнэ тус тустай ондо ондоогоор хандагдоби. Үнэдэ заабол рационной ёһоор нэгэ хэмдэ эдсэлүүлэгдэжэ, уһалдаха ёһотой. Тинхэдэ үнэн бүхэнэй шэгнүүрнэ, тэднэй хэды шэнэжэ һу үгэдэгшье хараада абалсажа, тэжээлнь хубарилжа үгэнэб.

Ерэхэ жэлдэ—долоон жэлэй хоёрдохн жэлдэ бүри һайнаар хүдэлжэ, даажа байһан үнэн бүрнөө 3000 литр һу һаахын түлөө бүхы хүсэ шадальсэ элсүүлэн ажаллаха.

М. Гармаева, Кяхтын совхозой һаалишад.

оролсохо, техникескэ элдэб мэргэжэл шудалуулхын тулада хүбүүд, басагадыг олоорн элсүүлхэ зэргэтэй. Энэ талаар һанаһанда хүргэдэнгүй. Комсомолшуудай оройлоод 50 процентн ДОСААФ-эй гэшүүндэ байһаннишье энэ дутагдалыг гэршэлнэ.

ДОСААФ-эй хүдэлмэринэ һайжаруулхын тулада нилээд оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Ойрын сагта хүн зонинэ олоорн ДОСААФ-эй гэшүүн болгожо абаха шухала. Техникескэ курсануудта шофернуудыг, мотоциклистуудыг, трактористну

Багшанарай
сөөгөн урда
тээ

Олондоо хүндэтэй ажал

Фотоочерк

Иосиф гэжэ нэрэтэй залуухан хү-
бүүн Баргажан нутагтаа сээд, баг-
шалжа эхилээ бэлэй. Тэрээнһээ
хойшо дүшэ гаран жэл үнгэрөө...
Энэ багшанарай буурал толгойтой
болобошье, хүнгэн сарюун зандаа.

Энэ үе соо нүхэр Затеов олохон
лэ үхибүүдые үзэг бэшгэтэ нурга-
нан байха. Иосиф Тихоновичын
нургаанарай тоодо ямар мэргэ-
жэлтэд биб гэжэ асууһанай хэрэг-
гүй, харин ямар мэргэжэлтэй хү-
нүдт үгыб гээ хада зүйтэй байхал-
ха.

Иосиф Тихонович үндэр наһатай
болобошье, олонинтын дунда хү-
мүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэ-
ри ябуулалсажа байһаар. Нүхэр

хи зураг. Нүхэр Затеов пенсионер-
нүүдэй соведэй заседани хүтэлжэ
байна).

Нүхэр-Затеов дүршэлтэй бэрхэ

Затеов—Баргажанай аймсоведэй
гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй та-
нагай соведэй гэшүүн, аймагай пен-

багша байханаа гадна, элдэб жэ-
мэс нутагжуулха ехэ үүсхэл гарга-
даг. (Дүрбэлхэй зураг. Иосиф Ти-
онович өөрынөө ургуулан аял-
сын шанарые шалгажа байна).

Баргажанда жэмстэ сад ургуул-
ха гэжэ амархан хэрэг бэшэ бай-
һанинх элти. (5-дахы зураг).

Иосиф Тихонович габыата ажа-
лаараа шалгарһанайнгаа түлөө ор-
ден, медальнуудар шагнагданхай,
Буядай АССР-эй нургуулин
габыата багшын нэрэ зэргэдэ хүр-
тэнхэй. Баргажанай багшанар нү-
хэр Затеовы республикын багша-
нарай сээдэд хабаадаха делегат
болгон хунгаа.

Одоошье амарха саг ерээ (нүүл-
шин зураг). Иосиф Тихонович наг-
ман Феоктиста Бонифатьевнатай
(баһа амаралтада гаранга габыа-
та багша) хамта гэртээ шэнэ жур-
нал хаража байнда.

А. Мантаев.

Оронгын залуушуулай омогорхолто хэрэгүүд

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пле-
нумэй хүндэлэлд дэлгэрлэн социа-
листическэ мурьсөөнэй эршэ дол-
гин манайшье Оронго нутагаар
эбхэрээ лэн. Тингэнгүй яахал! Эхэ
оронгоймнай нинсэл хотодо зарла-
даһан партиин Централына Коми-
тетэй ехэ суглаан хүдөө ажахые
саашадан хүжөөхэ хараа шугам
тодорхойлоо ха юм. Энэ анхарал
оролдолтодон харюу болгон, Орон-
гын залуушуул өөһэднүүгөө нэмэ-
ри хубитые оруулха зорилгоор эр-
шэтэйгээр, габыагайгаар ажал-
лажа байна. Комсомолоймнай
эхин организаци хамта 117 гэшүүл-
тэй. Мүнөө тэдэнэй 80 про-
центнь ажахын эгзэн харюусалга-
тай налбарн болохо мал ажал дээр
хүдэлнэ.

Сотгой эдир наһааа солото ажа-
лаар суурхуулан залуушуул ма-
найда олон. Комсомол бүлүнхид—
Владимир Будаев Роза Лодойба-
лова хоёр эгзэн түрүүлэн мал
ажал дээрэ һайн дураараа ошохо-
мнай гэжэ мэдүүлдэг, манай жэ-
шээгээр малхан болыт гэнэн уряа-
тайгаар үстэн цүхэлтөө хандаа бэ-
лэй. Ная хоридоо дүтэлжэ ябаһан
Будаевтан нэгэ хэдэн жэлһээ ма-
даг хүдөө ажахын суута мастер-
нууд болоод байха аалам? Хэн мэд-
лэхэб. Мүнөө тэдэнэй жэшээгээр

60 гаран комсомолшууд, залуушуул
мал ажал дээрэ гаранхай.
Тэдэнэр нарибтар нооһотой 620
толгой эхэ хонидые даажа абаад,
харууһалжа байна. Үбэлэй эртн
хурьгадые абажа түлжүүлээд, мүнөө
хэнзэ хурьгадые абажа байн-
хай. Ганса декабрь нарада 418
хурьга абаха юм. Тингэбэл, 1959
ондо 100 хонин бүрһөө 130 хурьга
абаха гэнэн социалистическэ уял-
гаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ.
Энэ отарада комсомолшууд Роза
Омокутсва, Валерий Цыремпилов
хүдэлэлсэдэг. Омокутсва энде гур-
бани жэлээ таһалгарягуй ажал-
лана.

ВЛКСМ-эй айкомой гэшүүн, ота-
рые даагша Владимир Будаев Ком-
мунистическэ партиин гэшүүндэ
орохоор бэлдэжэ байнхай. ВЛКСМ-
эй комитетэй гэшүүн Роза Лодой-
балова Улан-Удын хүдөө ажахын
техникумдэ заочноор нуралаг боло-
хо хүсэлтэй. Дайралдаһан бэрх-
хэшээлые комсомол ёһоор дабаад
ябахада, наһанай хэрэг, хүсэлн
зориг заатагүй бээлдэг ха юм.

Колхоздомнай түлжүүлэгдэхэ,
таргалуулагдаха малай 7 гүүртэ
бин юм. Комсомолой гэшүүн Пур-
бо Ринчинов, мүн комсомолой ну-
тевкор городлоо ерлэн Ишюкеи-
тий Бардамов гэгшэд 97 хашараг
тушаажа абаад, түлжүүлжэ байна.

Тэдэнэрэй харууһалжа эхилһэн
саһаа хойшо малынь хараа байса
найжаржа, шогнуурыншые нилээд
дээшлээ. Мүн комсомолшууд Соня
Санданова Дулма Тарбаева хоёр
95 хашараг тушаажа абаад, шаха-
жа байдаг. Нарһан Толгой гэжэ
газарт Зандра Ринчинов 74 тол-
гой хашараг харана. Тэрэнэй даа-
жа байһан мал сүүдхэ соо тус тус-
таа 800 грамм хүрэтэр нэмэдэг.
Иймэ жэшээ олон.

Үүлтэртэ фермэдэ хүдэлдэг ком-
сомолшууд-наалишад Л. Жамсара-
нова, Р. Омокутсва, Е. Лубсанова
үнгэргэжэ 11 һарын турша соо тус
тустаа үнээн бүрһөө дунда зэр-
гээр 1600 литрһээ дээшэ һуһаагаа.

Партиин ЦК-гэй Пленумэй тог-
тоол дүүргэхын түлөө колхоз дотор
дэлгэрлэн социалистическэ мурь-
сөөндэ наалишан, хоншон бүхэн
оролсонхой. Ноябрь һарын дүнгөөр
гүүртэнүүд хоорондын мурьсөөндэ
үүлтэртэ малай фермынхид түрүү
һуури ээлжэ, колхозой правле-
нийн, парткомой дамжуулгын
Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаа.

Г.Ц. Санжнев,
«Улаан Оронго» колхозой ком-
сомолско комитетэй секретарь,
хүдөө бэшэгшэдэй постын гэшүүн.
Иволга.

Анхаралда абахаар асуудал

Ном гэжээ хүн зоной ажабайдал-
да тон ехэ үүргэ дүүргэдэг. Бүгэ-
дэндэ мэдээжэ бишыхан зүйлнүүд-
һээ эхилээд, хүн түрэлтэнэй ухаан
бололой агуухэ туйлалтанууд хү-
рэтэрөө ном соо бэшэгдэжэ, мүнөө-
нэй ерээдүйн сагай хүнүүдэй ехэ
баялыгын болоно. Ургажа ябад
залуу үетэн ном сооһоо олон юмэ
ойлгожо, ажабайдалайнгаа үргэн
замда ородог гэжээ. Ном хадаа бү-
хы эрдэм мэдэрэлэй дээжэһээ мүн-
дэлэн эшэ үндлэн абадаг лэн тула-
даа алишье наһанай хүнүүдтэ аша-
тай туһатай байдаг.

Мүнөө совет хүнүүдэй культурна
эрилтэнь улам ургаад, тэдэнэр ном
һудар, газетэ журнал, уншангүй,
радио, хүгжэм шагнангүй, кино,
концерт харангүй байжа шадахаа
болонхой.

Манай библиотекэнүүд үргэн
олон зоние янза бүрин номуудаар
хангадаг. Тинхэлээ республикын
хүдөө тосхон, хото городуудай биб-
лиотекэнүүдые түбэй, нутагай бо-
лон бусадшые хэблэлэй шэнэ но-
муудаар гүйсэд хангаха хэрэгые
республикын библиотектор эрхил-
дэг.

Библиотекторэй хүдэлмэрилэгшэд
(директорнь нүхэр О. И. Мужано-
ва) жэл соо 820 мянган түхэргүй
номуудые худалдаха түсөөб декаб-
рин 5-да дүүргээ. Үшөө 88 мянган
түхэргүй номуудые шэнэ жэлэй га-
ратар худалдаха уялга абаад,
оролдолго гарган ажаллажа байна.

1959 ондо Х. Намсараевай 5 том
зохёол, ондоошье номууд республи-
кын библиотекэнүүдэй номой алтан
жасада нэмэжэ, уншагшадые бая-
суулаа. Жэшээнь, Яруунада—20
мянган, Мухаршэбэртэ—24 мянган,
Бичурада—22 мянган, Ахада—8
мянган түхэргүй, хамта дээрээ 395
мянган түхэргүй номууд библиоте-
кэнүүдтэ эльгээгдээ.

Гэхэ зуура библиотектор энэ ха-
рюусалгатай, хүндтэй үүргээ
үшөөл гүйсэд дүүргэжэ шаданагүй.
Бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэн гара-
һан номууд ямаршые түсэб хараа-
гүйгөөр, уншагшадэй эрилтые ха-
раада абалгагүйгөөр нэгэн адлаар
хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ хубаа-
лана. Жэшээнь, ород уншагшадар
олон һуурин газарнуудай библиотек-
энүүдтэ бурят номуудые эльгээнэ.
Тинхэдэ бурят уншагшадар олон-
донь тинмэ номууд үсөөн ошоод,
хүсэд хүртэдэггүй байна. Юундэ
номуудаа ингэжэ тараанабга?—гэ-
жэ асуухада, библиотекэ бүхэндэ
бурят номуудые хоёр-хоёр хэлгээр
заатагүй эльгээхэт гэжэ Културын
министерство захирхан юм гээд нү-
хэр Мужанова харюусана.

— Бидэ Културын министерство-
дэ ехэ гомдолтойбди. Юуб гэхэдэ,
РСФСР-эй Културын министерст-
вын дүримэй ёһоор библиотекэ-
нүүдтэ сэхэ эльгээгдэхэ номуудай
түлбэрин 60 процентнь библиотек-
тортэ үгтэхэ ёһотой. Тээд Култур-
ын министерство энээнэйгээ ха-
хадыншые манда үгэнгүй, —гэжэ
саашань үргэлжэлүүлбэ. Юуб гэхэдэ,
зарим аймагуудта ном худалда-
жа абаха сметын мүнгэн ондоо хэ-

рэглэлдэ гаргашалагдадаг унгар
али олон үзэгдэдэг. Тингээд би-
блиотекэнүүдэй номой жаса шэнэ
номуудаар багаар нэмэдэг байна.

Нургашадые ажахытай нягта
холбоотойгоор нургахада хэрэглэ-
дэхэ хүдөө ажахын, техникескэ, ес-
тественно-научна номууд библиотек-
торэй складта, тагууд дээгүүр
лаар дархи обоолоотой, шорой тоо-
лондо дарагдажа хэбтэнэ. Тээд
нургуулин библиотекэнүүд эдэ но-
муудые абажа, нургашадэй поли-
техникескэ һуралсалда туһалха ту-
хайда наһалаа табидаггүй байхань
гайхалтай.

Нёдондо жэл болотор республи-
кын Гэгээрэлэй министерство но-
муудые библиотекэнүүдтэ сэхэ эль-
гээсэдэг аад, 1959 онһоо хойшо
номуудые абахааа болшоһониннь
гэмшэлтэй.

Гэбшье байгша оной февралин
11-дэ Гэгээрэлэй министерство хү-
дөөгэй 187 нургуулин библиотекэ-
нүүдтэ гэжэ 11 янзын номуудые
эльгээхэ гэнэн аад, тэрэнээ мүнөө
болотор абаадгүй байһаар. Нургуу-
лин библиотекэнүүдтэ гэнэ 25
мянга шахуу хэнэг номууд библиотек-
торэй склад соо тооһо шоройдо
даруулжа хэбтэнэ.

Захижа асарууһан номуудаа
юундэ абаһагүй гээшэб?—гэжэ
асуухада:

— Аймагуудай арадай гэгээр-
элэй таһагууд библиотектортэй до-
говор баталаад, нургуулингаа
библиотекэнүүдтэ хэрэгтэй номуу-
дые абаха юм гэжэ Гэгээрэлэй ми-
нистерство хэлээ лэн. Аймагай
арадай гэгээрэлэй таһагууд мантай
договор баталхааа байтагай, бэ-
шэгшье, договоршые эльгээхэдмэй
харюу үгэдэггүй юм,—гэжэ библиотек-
торэй хүдэлмэрилэгшэд мэдүүл-
нэ.

Хуушарһан, үнэ заяанай заһаба-
рилгада ороогүй гэр соо библиотек-
тор байдаг. Дээдэ нотолоогын на-
хичжа, мэнэ мэнэ унахаар болон-
хой. Үдэрһөө үдэртэ нэмжэ байгаа
номой жасые эблүүлжэ табиһааа
байтагай хэхэшье газаргүй. Хөө-
руу хүнэй хүлөө гэхэхэ забһар-
гүй гэхээр—ноол дээгүүрн номууд
обоолоотой. Пешэнгын хэлэн га-
зараар гантаһанай, тойроод номууд
зайн галай утаһанууд үһөөдөө
няалдаһанхай, халтад габэл га-
лай аюулда орохоор.

500 мянган түхэргүй хуушан но-
муудые Книготорг нөөргэнэ абажа,
наймаанда гаргаха ёһотой аад, тэр-
энээ абаашанагүй. Тэдэниэ най-
маанда түргэн гаргабал, библиотек-
карьнуудэй номуудые шэлэн абаха
хэрэгтэнь зохид болохо байгаа.

Книготорг библиотекторые шэнэ
номуудаар хангадаг. Тээд номуу-
даа хубаахадаа библиотекторэй
эрилтые хараада абанагүй.

Библиотекторэй хүдэлмэридехи
дээрэ дурсагдан дутуу дундануу-
дые, эрилтэнүүдые Културын, Гэ-
гээрэлэй министерствонууд, Книго-
торгын хүтэлбэрилэгшэд анхарал-
даа абажа, зохио хэмжээ абаха
зэргэтэй.

Б. Жамбалов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лениной орденго Буря-
дай гүрэнэй оперо, баледэй театрын ар-
тист, РСФСР-эй арадай артист Б. М.
Балданов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурядай гүрэнэй дра-
мын театрын артист, РСФСР-эй арадай
артист В. Н. Хамматов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурядай дуу, хатарай
ансамблин балетмейстер, РСФСР-эй не-
кустсын габыата ажал-ябуулагша
М. С. Арсенев.

Совет хүнэй бэсын элүүрые хамгаалха

Арад зоной хүсэл эрмэлзэл, бэ-
сын элүүрые хангахын тулада Ком-
мунистическэ партиин угаа ехэ
оролдолго гаргадагын долоон
жэлэй даабарта тоонуудһаа элээр
харагдана. Нэгэ хэдэн тоо баримта
абаад үзэе. Долоон жэлэй турша-
да бүхы СССР соо болынца, дис-
пансернүүдэй багтаасын хэмжээнь
530 мянган койкоро нэмэхэ байна.
Энэнь урда долоон жэлэйхнээ 300
мянган койкоро олон болохо юм.
Гүрэнэй номолон мүнгэн зөөрөөр
хүнэй барилтанууд бодхогдожо,
хүнэй бэе махабдые бэхжүүлжэ
санатори, амаралтын гэрнүүд
олошоруулагдахаар хараалагдан-
хай. Тинмэ болохоолооро, хүн зо-
ной үбэлхэлтэ хороохо, бэсын элүү-
рые сахиха, хамгаалхын тулада ме-
дицино-санитарна, хүнэй бэе найжа-
руулха хэмжээ-ябуулануудые тү-
сэбэй ёһоор бээлүүлжэ арта болом-
го ехэ болохо байна.

Жэлээ 16 миллиард түхэргүй
эм домуудые, медицинскэ инстру-
ментнүүдые, аппарадууд болон бу-
сад медицинскэ хэрэгсэлнүүдые
бэлдэжэ болохо гэхэ гү, али 1958
онхойдо орходоо гурба дахин ехэ
болохо юм. Тинхэдэ антибиотигууд
(пенициллин, стрептомицин, лево-
мицетин болон бусадые) 3,7 дахин,
витаминууд 6 дахин ехээр гарга-
даха.

Хүнэй бэсын элүүрые хамгаалха
талаар манай орондо ехээн ам-
жалта туйлагданхай. Энээнине гэр-
шэлжэ харуулбал, нэгэ хэдэ жэ-
шээгээр тодорхойлогдохо.

Совет хүнүүдэй наһан нилээд ута
болдо. 1955—1956 онуудта СССР-
эй хүн зон дунда зэргээр 67 наһа
хүрэдэг байба, тинхэдэ 1896—97

онуудта оройдоо 32 наһа наһалдаг
лэн, мүнөө хоёр дахин ута наһа
наһалдаг болонхой. Манай орондо
хүнэй наһа баралта 1956 ондо ка-
питалистическэ оронудайхнаа 4
дахин үсөөн болоһон байна. Илан-
гаяа хүн зоной байра байдалай
болон культурын хэмжээнээ дун-
дадан дэлгэрлэг үбшэнүүдтэй ам-
жалтатгайгаар тэмсэдэг болоһонхо
хойшо хүнэй үхэл үсөөрлэн байна.
Халдабарта үбшэнүүдтэй, трахо-
мотой, венерическэ үбшэнүүд гэхэ
мэтэнүүдтэй тэмсэхэ талаар ехэ
амжалта туйлагдаа. Эдэ үбшэн ре-
волюциин урда тээ Россияда ехэ
дэлгэрэнгүй байһан аад, мүнөө бү-
рин усадхагдаһан шахуутай.

Шэнэ долоон жэлэй туршада
элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэг-
шэд хүн зондоо дээдэ хэмжээнэй
мэргэжэл түгэс медицинскэ туһа-
ламжа үгэдэг болохо зорилготой.
Энэ зорилго дүүргэхын тула элүү-
рые хамгаалгын, нутагай советско-
партиин органууд ехээн ажал
хүдэлмэри хэхэ ёһотой болоно гэд-
бэл, үсөөхэн оронуудтай бишыхан
болынцануудые нэгдүүлжэ, хүдөө
нутагуудта томоонууд, олон ян-
зын үбшэ эмнэдэг боль-
ницануудые эмхидхэхэ, мүн дээдэ
зэргын мэргэжэлтэй (те-
рапевт, хирург, педиатр, акушер,
фтизиатр, невропатолог) врачуу-
даар гүйсэд хангаха болоно. Тээд
болынцанууд мүнөө үсын меди-
цинскэ аппаратуудаар, инструмент-
нүүдээр болон лабораториуудаар
гүйсэд хангагдаһан байха ёһотойнь
мэлээжэ.

Совет хүнүүдэй бэсын элүүрые
хамгаалха ябадалай улам найжар-
һаниннь манай Бурядай республи-

кын жэшээ дээрэ элээр харагдана.
Революциин урда тээ Бурят орон
тон хүндэ хүшэр социальн-эконо-
мическа байдалтай байгаа. Арадай
энхэ элүүр байдал огто хамгаалаг-
дадаггүй байһан дээрһэнэ бурядуу-
дай байдалын бүрншые наа муу
байһан юм. Медицинскэ ямаршые
эрдэмгүй элдэб үзэлшэд, барга ар-
гашад, ламанар, бөөнүүд бурядуу-
дые аргалаабди гэжэ мэхэлжэ
һуулуын зөөриншье абахын хойно-
һоо ябадаг байгаа ха юм.

Совет засагай жэлүүдтэ рес-
публика дотор гүйсэд түхээрлэг-
тэй хэдэн арбаад болынца, поли-
клиникэ баригданхай. Дээдэ мэргэ-
жэлтэй врачууд болон дунда шат-
тын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд
ажаллажа байдаг. Түбэй больни-
цай, хэдэ хэдэн участково боль-
ница, фельдшерско-акушерскэ
пунктгүй нэгэшые аймаг байхагүй.
Эдэ газарнуудһаа хүн зон ходоодо
медицинскэ туһаламжа абажа бай-
даг.

Манай орондо арадай элүүрые
хамгаалха ябадал шэнэ үндлэн һуу-
рин дээрэ табыгданхай: түлөөлэгүй-
гөөр хүн бүхэн туһаламжа абаха
арга боломжотой. Промышленна
предприятиинуудта ажал хүдэлмэ-
рин унгар байдал гүрэнэй хэм-
жээ-ябуулануудаар найжаруула-
данхай, хүндэ хүдэлмэри оньожор-
уулагдаа, уһа абадаг газарнууд,
агаар, газарай хурьһэн муухай бо-
лохо ябадалһаа хамгаалагдадаг,
ажалшадай эдэ хойлой зүйлнүүд
нарнаар хинагдажа байдаг. Про-
мышленностьда болоч хүдөө ажа-
(Түгээхэлэнь 4-дахы ноурта)

МАНАЙ РЕСПУБЛИКА ДОТОР

Декадада хабаадагшад эдир
униагшадтай уулзаба

Улан-Удэ городой хүүгэдэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Москвада болоһон бүрхэдэй искусство, литературынын декадада хабаадалсан артистнарые урижа, эдир униагшадтайа уулзуулба. Ленинэй орденото оперо, баледэй театрын солист РСФСР-эй габыята артист П. Т. Абашев, гүрэнэй ород драмын театрын артистка К. Т. Никулина, артист В. Д. Дамбеев гэгшэд өөһэдынгөө наададаг ролууд, декадада хабаадалсан тухайгаа эдир униагшадтайа хэе һонирхолтойгоор хөөрөжэ үгөө.

Хөөрэлдөөнэй һүүлэд эдир униагшадтай һонирхоһон асуудалнуудта тобшо харюу үгтэһэн байна.

К. Жилкина.

Зураг дээрэ: артист П. Т. Абашев эдир униагшадтай дунда.

А. Сельверовэй фото.

ШАТАР

Шатараар обипрофсоведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мурьсөөнэй хоёрдохой уулзалга болобо.

Үнгэргэгдэһэн түрүүшын хоёр уулзалгада "культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай шатаршад бэрхээр наадажа, 13 очко абанан байна. Һүүлшын—гурбадахы уулзалгын болоходо, гэгээрэлэй, культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзудай шатаршад мүн лэ найаар наадажа, нүгөөдүүлэ 12½:3½ тоотойгоор шүүгээ. Тингэжэ хамта дээрэ 35% очкотой боложо, түрүү һуури эзэлб. Хоёрдохой, гурбадахы һууринуудые гэгээрэлэй, хүдөө ажахын (2-дохой командань) хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзудай шатаршад эзэлэб.

А. Игумнов.

Малшадые хангадаг автолавканыуд

Хоёр автолавка ходо ябадаг болоод, Сэлэнгын аймагай малшал баяртай байна. Карл Марксын, Сталиной, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай, совхозой малшадые хангадаг автолавка (даагшань нүхэр А. И. Рабогашвили) шухала хэрэгтэй эд бараа эдөө хоолой зүйлнүүдые таһалгараагүй наймаалан. Үбэл болоһонһоо хойшо дулаан хубсаһан, ажахын хэрэгсэл элбэгээр наймаалагдажа эхилэб. Автолавка соонь номой таһаг бин болгодог, политическэ, уран зохиолой, хүдөө ажахын, үхнүүдэй номууд олоор тараагдана. Нүхэр Рабогашвили малшадтай тусхай заяагаар элдэб юумэ асаржа наймаалдаг.

Нүгөөдэ автолавканы баһал найаар хүдэлнэ. Эдэ хоёр автолавка эд бараанайнгаа жэлэй эрьесын түсэб декабриин 20-до дүүргэбэ.

Д. Колмаков.

Городой түрүү һуури эзэлхын түлөө

Үнгэргэгшэ амаралтын үдэр республиканын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ хоккейгээр мурьсөөн үнгэргэгдэб. ИВЗ-тай «Локомотив» бүлгэмэй нэгдэх, хоёрдохой команданууд мурьсөөндэ хабаадалсажа, түрүү һууриин түлөө тэмсэб.

Мурьсөөнэй эхилһээр зургаан минутын үнгэрөөд байхад, нэгдэхой командын довтолгоо Г. Бугаев нүгөөдүүлһээ тургоор урагшаа харайжа гаран сасуугаа, мухаржа ябанан шайбые оношотойгоор сохижэ, ворота руу оруулжархива. Тус командын түлөөлэгшэд 20 минутын

туршада хоёрдохой командынгаа ворота руу 5 бумбэтэ сохижэ оруулба. Хадыхын минута амаранай һүүлээр, хоёрдохой командын түлөөлэгшэд харюугай довтолгоо хэб. Эдэнэр 10—15 минутын туршада гурбан шайба нүгөөдүүлһингэ ворота руу оруулһан байна. Тинхэдэ нэгдэхой командынхид нэгэ бумбэтэ сохижэ, тоогоо 6:3 болгобо.

Һүүлшын—гурбадахы уулзалгын болоходо нэгдэхой командынхид үсэд шангаар довтолжэ, уулзалгаа 8:4 тоотойгоор шүүгээ.

Д. Балдуев.

СҮҮД

Коллективэй нэрлээ...

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клуб соо найагшад, залуушье хүнүүд олоороо сугларжа, нааян колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ һуугадаһан нүхэдэй заседани эхилбэ.

Эдэнэй сугларһан ушар юуб гэхэдэ, колхозой гэгшүүн Михаил Бахалхановай хэрэг нүхэдэй сүүдэй үзэмжэдэ үгтэһэн байгаа.

Нэгэтэ архи ехээр угаад, клуб соо орожо, наажаал колхознигые сохиһон, аманда орошогүйгөөр хараһан, хоёр эхэнэрые доройшолһон байна. Тээд Бахалханов заседани эхилхэдэ сүүдэй түрүүлгшэ, гэгшүүд намайе яаха нэм гэгэндэл, шагнахашье, харюусахашье дурагүй хэбэртэй байба. Хамта ажалладаг нүхэдэнь Михаилые шангаар шүүгжэлээд, үнэн харгыһаа хэлбэрлүүг, сэхэ сөбөрээр абахые захиһан үгэнүүдые хэлбэ. Нүхэдэйнгөө тинхэдэ, нээрэшые муу муухай юумэ хээ байнаб, нүхэдэйи найдабари юунһээшые үнэтэй сентэй гэжэ лаб ойлгоо гэшэ ха.

«Хүлсигт, нүхэд! Энэһинээ хойшо архи тамхи уухыем харахагүйт. Хараал шэрээл табихааа болбөө, нинтын журам өбдөхгүйб, өбдөх гэгээн хүнтэй тэмсэхэб» гэжэ, нүхэдтөө хандан хэлэб.

— Михаил үгэдөө хүрэхэ гү, али үгы гү,—гэгһэн маргал сүүдэй

һүүлэдэ зарим хүнүүдэй дунда гараб. Тингэбэшье үгэдэнь үнэншөөд, тангаригаа заабол дүүргэхэ гэжэ найдаһан байгаа.

Сүүдэй һүүлэд горьтойхон саг үнгэрбэ. Тээд Михаил Бахалханов нүхэдэйнгөө найдабарине үнэхөөр харюулха гэжэ оролдодог болонхой.

Аймаг дотор харгы заһадаг 611-дехи управленийн тракторист Бутанов нааяаг ажалтай һүүлэд өөрынгөө дураар трактораараа хэдэн километр ябаад, подшиннигынь хайлуугархөө. Бутанов энэһинээ урда архи уудга, ногтуугаар гэр бүлээ дайладаг, таарахагүй хазагай ябадал гаргадаг байһан юм. Тэрэнэйн түлөө сүүд олоной донгодолто соносхоо һэн. Сүүдһээ хойшо Бутанов һайн тээшээ хубилжа, гэмтэ ябадал гаргахаяа болонхой.

Энэ хоёр баримтые хараад үзэхэдэ, нүхэдэй сүүд хүниие зүб замда оруулха, хүмүүжүүлхэ асуудалаар ехэ юумэ хэжэ шадаха байна. Нинтын эмхи зургаанууд, ажалшадтай коллективүүд архи уудга, нүхэдтөө муугаар ханддаг, хүдэлмэрилдөө анхал табигдаггүй хүнүүдэй урда хатуу эрилтэ табижа, дары заһаруула зорилготой бишуу.

К. ПАВЛОВ,

Түнхэнэй аймагай аралай судья.

Хитатай саананаа

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тухай Румыниин газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ

БУХАРЕСТ, декабриин 27. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй тогтоолой дэлгэрэнгы удхые Румыниин бүхы түбэй газетэнүүд мүнөөдөр толилоо. Энэ материалые газетэнүүд томо гаршагуудтайгаар эли газарта толиһон байна. «Долоон жэлэй түсэбэй даалгаваринууд болзорһоо урид дүүргэгдэхэ» гэжэ «Скынтия», «Ромыния либерэ» газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ. Жэл бүри 10—11 миллиард пүүдһээ бага бэшэ тарья ургуулан аба-

ха гэшээ орооһо тарья элбэг болгохо эгээн шухала зорилго болоно гэжэ тогтоол соо хэлэгдэһые «Ромыния либерэ» газетэ тусгаар тэмдэглэһэн байха юм. Долоон жэлэй түсэбэй даалгаварта тоонуудаар хараалагдаһан да орхолоо советскэ экономикко бүри түргэнөөр хүгжэнэ. Советскэ Союз дотор мүнөө жэлдэ бүхы дээрэ США-гэйхидэ орходоо 5 миллион тоноор ехэ һүн наагдаха гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Хитадай хэблэл гол анхараалаа хандуулна

ПЕКИН, декабриин 28. (ТАСС). Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй тогтоолод Хитадай хэблэл гол анхараалаа хандуулна.

Тогтоолой удхые бүхы газетэнүүд мүнөөдөр дэлгэрэнгыгээр толилоо. Хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр долоон жэлэй түсэбэе болзорһоон урид дүүргэхые, орооһо болон техникческэ ургамалнуудые бүри ехээр хураажа абахые, мяха улам элбэг болгохые Советскэ Союзай хүдөө ажахын ажалшадые КПСС-эй ЦК-

гэй Пленум уряалаа гээд, «Жэньминь жибэ» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Хүн бүхэндэ хүртэхэ хүдөө ажахын продукция абалгаар СССР США-е түргэнөөр хүсэхэ гэжэ байна. Тоно илүүлэн абалгаар США-е хүсөөд байна гэжэ «Дагун бао», «Чжунго Циннянбао» газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй тогтоол Хитадай радиостанцинуудаар нэгтэ бэшэ дамжуулагдаа.

„Хүдөө ажахын продукци элбэгээр абахын түлөө тэмсэл“

СОФИ, декабриин 28. (ТАСС). Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй тогтоолой удхые Болгарин мүнөөдөр гаргалһан бүхы түбэй газетэнүүд толиһон байна.

Тогтоолой удхые «Отечествен фронт» газетэ «Советскэ хүдөө ажахын үйлдэбэрине хүсэтэ ехээр хүгжөөхын түлөө», «Труд» газетэ «Хүдөө ажахын продукциудые элбэгээр абахын түлөө тэмсэл», «Зе-

медельско знаме» газетэ «Хүдөө ажахын талаар долоон жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэхэ» гэгһэн гаршагуудтайгаар толилоо. Һу наалгын, тоно илүүлгын хүн бүхэндэ хүртэһын талаар СССР США-е ахья, хүдөө ажахые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ бүхы шухала эрхэ байдал Советскэ Союзда бин болгодоо гэжэ «Работническо дело» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Болгарин шактэрууд жэлэйнгэ түсэб болзорһоон урид дүүргэбэ

СОФИ, декабриин 28. (ТАСС). Болгарин шактэрууд 15.100 мянга гаран тоно шулуун нүүрһэ малтажа, жэлэйнгэ түсэб болзорһоон 10 үдэр урид дүүргэб гэжэ Болгарин телеграфна агентство мэдээлэнэ. Тэдэнэр түсэбөө гадур 2.370 мянган тоно нүүрһэ малтан абаа. Энэнь 1939 ондо бүхы жэл соо малтагдаһан нүүрһэнһээ ехэ юм.

Хүн бүхэндэ абажа үзэбэл, 1958 ондо Болгарид 1.649 килограмм

нүүрһэн хүртэдэг байгаа наа, мүнөө 2.000 килограмм нүүрһэн хүртэнэ. Нүүрһэ малталгын хүн бүхэндэ хүртэһын талаар Болгарин хүдэйн хүгжэниг ороонуудай дунда түрүү һууринуудай нэгые эзэлдэг болоо.

Арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй ёһоор, 1960 ондо шэнэ шахтанууд ашаглалгада үгтэжэ, нүүрһэ малтан абалгые 17.390 мянган тоноор дээшлүүлхэ аргатай болохо юм.

Шэнэ амжалтануудые туйлаха арга нүхэсэл

ПРАГА, декабриин 28. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиянын Центральна Комитэдэй Пленум-мэй хүдэлмэреэ дүүргэһэн тухай мэдээлэһи, тэрэһэлэй КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй тогтоолые хүсэдөөр гү, али удхыень Чехословакиянь хэблэл мүнөөдөр толилоо. Пленум-мэй шиндхэбэри хадаа Советскэ Союзай хүдөө ажахые

хүгжөөлгэдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха арга нүхэсэл болоно гэжэ «Руде право» газетэ бэшэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй хүдэлмэрин дүнгүүдые гаргахы зуураа, СССР-тэ хүдөө ажахын үйлдэбэрине хүгжөөхэ талаар долоон жэлэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэхэ гэжэ «Руде право» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

Корейн металлургнуудай шэнэ жэлэй бэлэг

ПХЕНЬЯН, декабриин 27. (ТАСС). Корейн Арадай-Демократическа Республикын металлургическа промышленностин томо центрүүдэй нэгэн бологшо Сонжин-дахин булад хайлуулдаг заводто жэл соо 200 мянган тоно прокат гаргахы хүсэтэй прокатна цех ашаглалгада үгтөө.

Цех нээлгын баярай ёһолоой болоходо Корейн Ажалай партиянын Центральна Комитэдэй түрүүлгшын орлогшо Ли Чжон Ок үгэ хэлэб. Металлургическа промышленностин энэ шухала барилга бололгодо материалын болон техникческэ туһаламжа үзүүлһэнэйн түлөө Советскэ Союзда тэрэ баясхалан хүргөө.

ГАНА. Элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд—19 хүн Сахарын гоби руу ошохо, оройной нислэ—Аккра городһоо ашаанай хоёр машинада һуугаад гараһан байгаа. Атомна бомбо туршаха гэжэ Франциин ханаашалжа байһанда эсэргүүсэлгын тэмдэг болгон таһалалгэ хэхээр хараалагдаһан райондо ошожо, туршалга хэхэ шиндхэбэрин болоулагдатар тэндэ үлэхэ гэжэ тэдэнэр шиндхэһэн байгаа. Зураг дээрэ: бишхын хүүбүүтэ Аккрада орхоб, экспедицидэ хабаадалсан Француз эхэнэр Эдгитерес гэгшые Ганын нислэлэй хүн зон халуунаар мордохуулжа байна.

Франс Пресс агентствын фото.

Советско-иракскэ харилсаа холбоон бэхжэнэ

БАГДАД, декабриин 27. (ТАСС). Ирагай промышленностыда хүдэлмэрилхэ мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэе һуралсалай центрүүдые эмхидхэгдэһэн Ирагай Республикада Советскэ Союзай үзүүлхэ техникческэ туһаламжа үзүүлхэ тухай хэлсээн мүнөөдөр Багдадта баталагдаа.

Энэ хэлсээнэй ёһоор, мүнөө үсын түхээрэлгэнүүдээр, һуралсалай кабинетүүд болон лабораториуудаар хангагдаһан 10 профессионально-техникческэ центриүд Ирагай байгуулагдаха юм. Энэ хадаа һуралсалай центр бүхэлдэ мэргэжэл эхэтэй техникческэ хүдэлмэрилэгшэдые бэлдэхэһэнэ гадна, Ирагай Республикда шухала болохо промышленна элдэб продукци гаргахы арга олгохо байна.

Советскэ талаһаа—Профессионально-техникческэ һуралсалай талаар СССР-эй Министруудэй Совет-дэй Гүрэнэй комитэдэй түрүүлгшэ Г. И. Зеленко, Ирагай талаһаа—Гэгээрэлэй министр Мохн Эд-Дин Абдель Хамид хэлсэндэ гар табия.

Техникческэ харилсаа холбоон тухай советско-иракскэ хэлсээнэй баталагдаһые Ирагай хэблэл онсолон тэмдэглэхэ зуураа, оройной экономическа хүгжэлтэдэ энэ хэлсээнэй шухала удашанартай байһыень онсолон тэмдэглэнэ.

«Советскэ Союзтай баталагдаһан хэлсээн ажахын элдэб халбаринуудта хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэрэгтэнэ Ирага ехэ туһатай байна. Иймэ мэргэжэлтэд манай республикда тон олон хэрэгтэй» гэжэ «Аль-Ахбар» газетэ бэшэнэ.

Ирагһаа Тегеранда байдаг посольствын мэдүүлгэ

ТЕГЕРАН, декабриин 27. (ТАСС). Ирагай Республикаһаа Тегеранда байдаг посольство мэдүүлгэ хээ. Тэрэнь соонь ингэжэ хэлэгдэнэ: «Иранай баруун хилшадар Факк райондо Ирагай Республикын правительство 5 бронетанковка бригада асаралд байна гэгһэн хэбэртэйгээр баталһан мэдээсэлнүүдые Иранай зарим газетэнүүд һүүлэй үелд толилоо.

Энэ шал худал, оройдошые үндэһэ баримтагүй мэдээсэлнүүдые буруушаахынь Ирагай Республикын посольстводо даалгагдаһан байна. Гадаадынгаа политика бэлдүүлхэдэ Ирак ёһо заншалай болон политическэ тусхай гуримуудые шууд хүтэлбэри болгодог, гүрэнүүдэй хоорондо гаралан арасалдаата асуудалнуудые шиндхэхэдэ амгалан ёһоной, демократическа аргануудые хэрэглэхэ шухала гэжэ посольство мэдүүлнэ.

Ирагай Республикка эб найрамдалда дуратай гададын политика ябуулдаг юм гэжэ мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

Мартиника аралай коммунистуудай хандалга

ПАРИЖ, декабриин 28. (ТАСС). Мартиника арал дээрхэн байдал тухай мэдээсэхэ зуураа, үнгэрэгшэ неделидэ тэндэ тулалдаһан болоһонһоо уламжалан аралай түбэй город Фёрде-Франсда харуул табигдаһан байна гэжэ «Юманите» газетэ заана.

«Республикын аюулгүйе сахиха отрядүүд» гэгэһэй харуулал эсэргүүдэй хорото ашануудые гарганһаа уламжалан тулалдан боложо, тэрэнэй үелд хүнүүд алуулһан, шархатаһан байна гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

«Республикын аюулгүйе сахиха отрядүүдые» арал дээрэлхэ дары түргэнөөр гаргуулһын, политическэ хэрэгүүдээр хаалгада һуугшадые сүүлөөлүлһын, хүдэлмэрилэгшэдые зайсуулха, арал зоной бусад шухала эрилтэүүдые хангуулха хэмжээ абахын тулада бүхы хүсэ шадалаа нэгдүүлхыень уряалан, Мартиникын коммунистическэ парти хүн зондоо хандаа.

ЗАҢАБАРИ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум-мэй 1959 оной декабриин 25-да баталан абаһан тогтоол манай газетын декабриин 29-нэй номерто толилогдоһон байна. Тэрэ тогтоолой 11-дехи пунктые ингэжэ заһан уншоха: «11. Ажахын ябуулгын хойноһоо хиннаха комиссинуудые предприятиянуудта байгуулха тухай КПСС-эй ЦК-гэй 1959 оной июниин 26-най тогтоолые совхозуудай үйлдэбэрин ажал-ябуулгын түлөө партинын организацинуудай харюусалгые дээшлүүлхэ зорилгоор совхозуудай партияна эхин организацинуудта хамаатай болгохо».

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Совет хүнэй бэеын элүүрые хамгаалха

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахы
ньюрта)

хыда хүнүүдэй гэмтэхэ ябадалда онсо анхал табигдадаг.

Энэ олон янзын ажал хүдэлмэри дээрэ бурит врачууд ургажа гаралхай. Республикын хүн зоной элүүрые хамгаалгада хэдэн арбаад жэлдэ ажаллажа байдаг врачууд Э. Р. Раднаев, К. Д. Шопхоев, З. Б. Балмаева, С. Б. Сельверова, Ф. Н. Дульбев болон бусад олон зоной, эмнэлгын коллективүүдэй дунда магтаалтай ябадаг. Хэжэнын аймагай болынцада ажалладаг залуу хирург Г. С. Намжилыренов, Закаменай аймагай болынцын хирург Б. Х. Антоханов, Ярууны аймагай болынцын врач А. И. Жалсарев болон бусад хүн зондо медицинскэ туһаламжа үзүүлхын тула эсэхэ сүсашагүйгөөр ажалладагтайнгаа түлөө хүндэтэй болонхой.

Жэл бүхэндэ манай республикда болынцынуудай тоо олошорно. Республикын түбэй болынцын хоёр корпус болон поликлиникэ ашалагдаа оруулагдаад, хүдэлмэрилжэ байна.

Элэ корпусууд соо мүнөө үсын аппаратурануудаар, инструментүүдээр ээбсэглэгдэһэн нүдэнэй, терапевтическэ, нервнэ, стоматологическа, шэхэ-хоолойн үбшэнэй, гинекологическа болон хирургическа таһагууд бин юм. Энэ болынцада дээдэ мэргэжэлтэй, дүй дүршэл эхэтэй врачууд хүдэлмэрилжэ байдаг. Үбшэлэгшэдые ар-

галхадаа шэнэ методүүд хэрэглэгдэлэ. Зүүгээр хадхаха болон төөнэхэ хитад аргаар үбшэнтэниие эмнэлдэг. Москвада клиникческэ ординатура дүүргэжэ ерөөн врач Гыргенова Л. Д. энэ методые найаар шудалаад, үбшэлэгшэдые эмнэлээр жэлһээ дээшэ боложо байна. Медицинскэ наукаын кандидат медицинскэ наукада өөһэдынгөө хубитые оруулалсан Э. Р. Раднаев, О. М. Омбоева, С. С. Иринцева болон бусад врачууд тус болынцада ажаллажа байдаг. Болынцын коллектив эмнэлгын хүдэлмэри хэжэ байха зуураа, аймагуудай, участогуудай болынцынуудай болон фельдшерско-акушерскэ пунктинуудай врачуудта элдэб туһаламжа хүргэдэг. Республикын түбэй болынцын дэргэдэ аймагуудай болон городуудай болынцынуудай врачууд мэргэжэлээ дээшлүүлэн һуража гарадаг.

Тус болынцын санитарна авиацида гурбан самолёт бин. Городууд болон аймагуудай хүн зондо түргэн туһаламжа үзүүлхээ ходо ниндэн ошожо, сэржэ байдаг.

Республика доторнай туһалха медицинскэ эмхи зургаанууд, лабораториууд олон бин. (Шуна тариха станци, санитарна гэгээрэлэй байшан г. м.).

Аймаг бүхэндэ санитарна постууд эмхидхэгдэнхэй, мүн Улаан Хэрэһэнэй эдэбхитэд болон түлөөлэгшэд хүдэлмэрилжэ байдаг. Манай республикда гурбан жэлэй

соёлой довтолгын эхилһэнһээ хойшо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр энэ хэрэгтэ хабаадалсана.

Бурят оройной бүхы нотагуудаар олонинтын субботнигууд, воскреснууд боложо, хэдэ мянган модо болон һөөгүүд һуулгагдаа, хэдэн зуу мянган сэгүүд таригдаа, сквернууд, садуд бин болгодоо.

Санитарна культурын түлөө ингэжэ тэмсэһэнэй ашаар энэ жэлдэ гэдэһэ доторой үбшэн, арһанай үбшэн г. м. үсөөрэнхэй.

«Хүн хадаа манай оройной эгээн шухала баялг мүн. Хүнүүд болбол үнэтэй сентэй юумэнуудэй эгээл үнэтэй сентэйнь гэшэ» гэжэ Н. С. Хрушев Тульска областин ажалшадтай урда хэлэ һэн. Энэ баялгыгэ гамнаха, совет хүнэй амгалан тэнюун байдалай, тэрэнэй бэеын элүүр энхэ байхын түлөө оролдохо гэшээ медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго мүн.

Хэрбээ республикын ажалшад жэл бүхэндэ июниин 11-дэ «Бэеын элүүрэй үдэр» тогтоогоод, санитарна культура, һуудал байдалаа хайжаруулхын түлөө эхэн хүдэлмэрингөө дүн гаргадаг болоо наань, ехэ һайн байгаа. Энэ хэрэгтэ арал зон өөһэдөө эдэбхитэйгээр хабаадаха байха.

М. ПЕТУШИНОВ,

Республикын түбэй болынцын главна врач, медицинцын эрдэмэй кандидат.